

Warszawa, 22 lutego 2022 roku

Sprawa: Pismo Rzecznika Praw
Obywatelskich z 12 stycznia 2022 r.
Nr V.511.77.2022.EG
Znak sprawy: DD3.055.1.2022

Kontakt: Kancelaria MF
tel. +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
ePUAP

Szanowny Panie,

z otrzymanej korespondencji wynika, że do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich masowo napływają skargi emerytów, którzy w związku z wejściem w życie podatkowej części Polskiego Ładu¹ w styczniu br. otrzymali niższe świadczenia w stosunku do ubiegłorocznych.

Dla seniorów niezrozumiale jest to, że pracownik osiągający wynagrodzenie w wysokości 11 000 zł może korzystać z ulgi dla klasy średniej, natomiast emeryt pobierający świadczenie o połowę niższe, takiej możliwości nie ma. Jednocześnie do emerytów docierają sygnały o planowanej „korekcie” Polskiego Ładu.

W związku z powyższym minister finansów został poproszony o wyjaśnienie, jaki kształt będą miały zapowiedziane zmiany legislacyjne w sprawie emerytów, kiedy zostaną ostatecznie uchwalone i z jakich względów wykluczają one osoby osiągające emerytury powyżej kwoty 12 800 zł brutto.

Odnosząc się do tych zagadnień pozwolę sobie w pierwszej kolejności zauważyć, że Polski Ład to ok. 17 mld zł rocznie więcej pieniędzy w portfelach Polaków. Dla ok. 90 proc. osób płacących podatki w Polsce nowe rozwiązania są korzystne lub neutralne. Zyskuje niemal 18 mln naszych obywateli. Prawie 9 mln Polaków przestało płacić podatek dochodowy od osób fizycznych, w tym 2/3 emerytów i rencistów. Są to głównie osoby ze świadczeniem do 2 500 zł brutto. Roczny zysk tych osób szacowany jest na ok. 2 250 zł.

Na rozwiązaniach Polskiego Ładu zyskują również emeryci, którzy pobierają świadczenia w

¹ Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2105, z późn. zm.).

wysokości od 2 500 zł do 5 000 zł. Dla przykładu przy emeryturze w wysokości: 2 704 zł (rocznie 32 448 zł) emeryt zyskuje w skali roku 2 060 zł, odpowiednio przy emeryturze w wysokości 3 500 zł (rocznie 42 000 zł) - 1 320 zł, a przy emeryturze w wysokości 4 200 zł (rocznie 50 400 zł) - 669 zł więcej. Zysk ten to wypadkowa wszystkich rozwiązań przewidzianych w ustawie PIT² w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2022 r., tj. w szczególności związanych z podwyższeniem rocznej kwoty zmniejszającej podatek do wysokości 5 100 zł (generującej kwotę wolną od podatku 30 000 zł) oraz likwidacją odliczenia z tytułu składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Nieznacznie więcej podatku niż w 2021 r. płaci obecnie emeryt, który otrzymuje świadczenie w kwocie od 5 000 zł do 13 600 zł miesięcznie. Na przykład emeryt pobierający emeryturę w kwocie 5 200 zł (rocznie 62 400 zł) płaci miesięcznie o około 22 zł więcej (rocznie o 261 zł).

Z kolei emeryt, który ma emeryturę w wysokości 6 000 zł płaci miesięcznie o 84 zł więcej, przy czym w stosunku do pracownika obciążenie emeryta i tak jest niższe. Emeryt otrzymuje bowiem na rękę około 4 900 zł, w sytuacji gdy pracownik pobierając wynagrodzenie w wysokości 6 000 zł, otrzymuje 4 300 zł, choć w jego przypadku uwzględniona jest ulga dla klasy średniej. Bez ulgi dla klasy średniej dla pracowników obciążenie przychodów z pracy, w stosunku do przychodów z emerytury, byłoby jeszcze wyższe, co przeczyłoby zasadzie sprawiedliwości społecznej.

Niemniej jednak, w przypadku przychodów miesięcznych powyżej 12 800 tys. zł, zasadniczo wystąpi wzrost obciążeń. Dotyczy to niewielkiej grupy podatników, gdyż jak wcześniej zauważono, reforma składkowo-podatkowa jest korzystna lub neutralna dla około 90% emerytów i rencistów. Przy czym jak zauważył Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu do wyroku z 28 października 2015 r. sygn. akt K 21/14:

„pojmowanie państwa jako dobra wspólnego wszystkich obywateli (art. 1 Konstytucji) wymaga odpowiedniego rozłożenia ciężarów publicznych. Istnienie państwa nie jest możliwe bez odpowiednich zasobów materialnych. Środki te są różnego pochodzenia. Konstytucja wymienia w tym względzie świadczenia publiczne oraz podatki.

Tego rodzaju obciążenia w państwie demokratycznym mogą być nakładane w drodze ustawy. Jednocześnie obowiązek określony w art. 84 Konstytucji jest rozumiany szeroko i dotyczy każdego, aczkolwiek w niejednakowym stopniu. Jest on zależny od sytuacji finansowej i rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej. Z dotychczasowego orzecznictwa TK wynika, że podczas kształtowania prawa podatkowego podstawowy jest wymóg dostosowania wymiaru podatku do zdolności podatkowej podatnika. Chodzi o to, by kształtując system podatkowy, wyznaczyć zobowiązania podatkowe według indywidualnych możliwości poniesienia świadczenia podatkowego.

Bezspornym jest, że rozłożenie ciężaru świadczeń publicznych, w taki sposób, że osoby o wyższych przychodach (powyżej 12 800 zł), płacą wyższe świadczenia publiczne (w tym podatki określone ustawą) jest zasadne i zgodne z zasadami i wartościami Konstytucji RP. Tym bardziej, że w tym samym uzasadnieniu Trybunał Konstytucyjny dodał, że ustawodawca

² Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.).

kształtując prawo podatkowe powinien zapewnić wszystkim, nawet najbiedniejszym, możliwość uczestniczenia w przyczynianiu się do dobra wspólnego, za pomocą płacenia podatków i uczestniczenia w systemie podatkowym.

Niemniej jednak, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom emerytów, rząd podjął decyzję o wprowadzeniu nowych rozwiązań, działających na korzyść emerytów z większym świadczeniem. Rozwiązanie jest obecnie wypracowywane, zatem nie jest możliwe podanie jego ostatecznego kształtu.

Celem tego rozwiązania będzie jednakże równoważenie wzrostu obciążeń z tytułu braku możliwości odliczenia od podatku składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Pragnę zapewnić, że dla rządu jest to zadanie priorytetowe niezależnie od faktu, że 8 stycznia 2022 r. weszły w życie przepisy rozporządzenia ministra finansów z dnia 7 stycznia 2022 r. w sprawie przedłużenia terminów poboru i przekazania przez niektórych płatników zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych (Dz. U. poz. 28).

Dzięki rozporządzeniu, emeryci, którzy otrzymują świadczenie w wysokości od 4 920 do 12 800 zł miesięcznie, płacą w trakcie roku niższe zaliczki. Rozporządzenie przedłuża płatnikom terminy pobierania w ciągu roku zaliczki na podatek dochodowy, w części, która odpowiada dodatniej różnicy pomiędzy zaliczką od przychodów roku 2022, obliczoną według zasad Polskiego Ładu, a zaliczką od tych samych przychodów obliczoną według zasad z 2021 r.

Od 8 stycznia 2022 r. zaliczki na podatek od przychodów z emerytur i rent (a także z pracy na etacie, umów zlecenia, zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, świadczeń przedemerytalnych, zasiłków przedemerytalnych, nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych oraz rodzicielskich świadczeń uzupełniających) są pobierane w wysokości nie wyższej, niż kwota zaliczki obliczanej od tych samych przychodów według zasad obowiązujących na 31 grudnia 2021 r.

Na podstawie przepisów rozporządzenia zaliczki pobrane w styczniu są niezwłocznie zwracane podatnikom. Efektem rozporządzenia jest wzrost wysokości bieżących wypłat netto. Rozporządzenie ma zastosowanie do przychodów uzyskanych w trakcie całego roku 2022.

Jednocześnie podjęto prace legislacyjne mające na celu przyniesienie postanowień tego aktu normatywnego do przepisów ustawowych. Zmiany te zawarto w projekcie rządowym UD342, w oparciu o który 27 stycznia 2022 r. Sejm RP uchwalił ustawę o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o podatku od wydobycia niektórych kopalin. Proces legislacyjny nie został zakończony.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia

Ministra Finansów

Sekretarz Stanu

Artur Soboń

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/